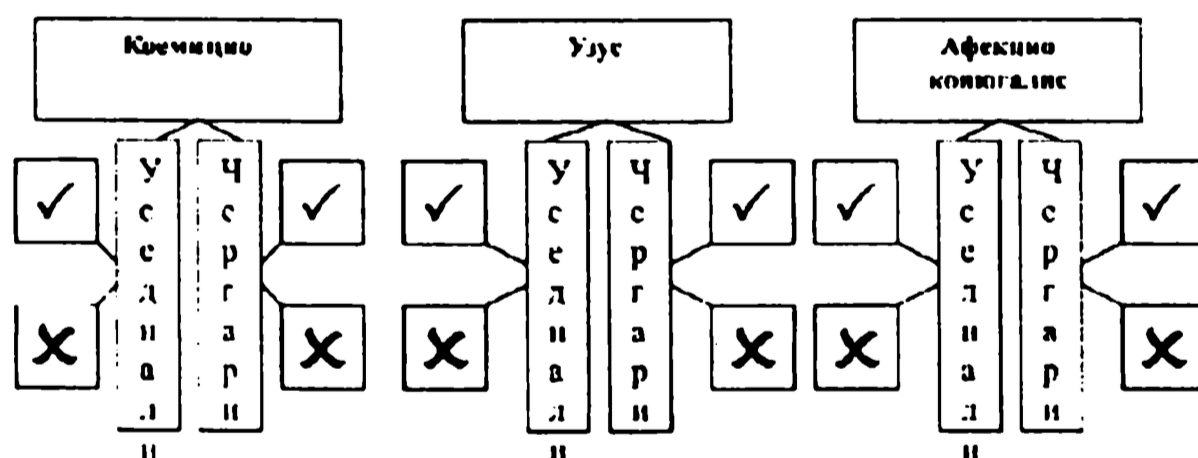

задоволяват да достигнат до констатацията, че “семејната структура е много силна” (*Vaux de Foletier 1970: 96*), че “за рома семейството и родът са неговата родина” (*Нунев 1997: 59*) - “есенциалното ядро” (*Clebert 1961: 165*), “базовият елемент на социалната организация” (*Liegeois 1994: 77*) и “бастион на цигански бит, душевност и култура” (*Мизов 1992: 49*).

Важно е да се отбележи също, че семејните статуси и роли се намират в пряка зависимост от вида на брака и семейството и затова опитът да се говори за “ромското дете и неговата социална среда” (*Нунев 1998*), крие доста подмолни камъни. Не съм склонен да приема елементарната типологизация на семејствата като: традиционни, аномирани и нетрадиционни - тя би могла да бъде източник на нови недоразумения между ромите и макрообществото.

Практически съществуват три типа традиционни семејства – корелация от формата на брак в зависимост от легитимацията му (*Пампоров 2001*): коемпцио (купуване), узус (приставане или отвличане) или афекцио конюгалис (взаимно споразумение). От своя страна всеки от тях съдържа два подтипа в зависимост от това дали семейството принадлежи към уседнала или към чергарстваща група. Всеки от подтиповете също се разделя на две според това дали професията на мъжа изисква активното участие на жената в нея. Както е показано на графика 1, по тази схема се оформят 12 типа традиционни семејства, а цитираното по-горе изследване според мен е валидно само за два от тях: уседнали, с брак след споразумение – познати като ерлидес.

Графика 1. Класификация на традиционните типове ромски семејства според традиционната легитимация на браки, уседнатостта на групата и участието на мъжа в збъвалата професия

Не съм съгласен и с определението за “нетрадиционни семејства” в разглежданото съчинение. Групите на калдерашите са “проспериращи в частния бизнес”, голяма част от по-младите мъже в тях имат средно и по-високо образование, но същевременно са един от най-силните носители на ромската традиция. Във връзка с калдерашите и формулировката за “аномирани семејства” търпи критика, защото при някои от субгрупите им джебчийството и просията са женските традиционни професионални занимания от няколко века насам. Провокирана от въпрос за джебчийството, упражнявано от ромите,